

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/229/2016
Identifikačné číslo spisu: 5113229702
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5113229702.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. D., t. č. v U., zastúpeného JUDr. Branislavom Samcom, advokátom so sídlom v Žiline, Národná č. 15, proti žalovanému PUBLISHING HOUSE, a.s., so sídlom v Žiline, Jána Milca č. 6, IČO: 46 495 959, zastúpenému spoločnosťou HADBÁBNA & spol., advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Žiline, Prieľohy č. 1012/1C, IČO: 47 249 722, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 253/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. júna 2016 sp. zn. 11 Co 78/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. októbra 2015 č. k. 2 C 253/2013-86 žalobu žalobcu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške 358,01 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal uhradenia nemajetkovej ujmy z dôvodu, že žalovaný 8. januára 2013, počas prebiehajúceho trestného konania pred Okresným súdom Žilina, publikoval v týždenníku „D.“ článok s názvom „V A. zabil syn svoju matku“, a to napriek tomu, že v trestnej veci súd 7. januára 2013 na hlavnom pojednávaní nevyhlásil odsudzujúci rozsudok, ktorým by uznal žalobcu vinným zo spáchania zločinu vraždy. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že je nepochybné, že žalovaný článok je dostatočne anonymizovaný, žalobca v ňom nie je označený ani priezviskom, ani menom, ani inými identifikačnými údajmi. Poznamenal, že v článku je len údaj 46 - ročný M., pričom toto označenie je veľmi generické. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca nemohol byť nijakým spôsobom identifikovaný v radoch bežnej verejnosti, a to aj vzhľadom k tomu, že predmetný večerník sa vydáva v pôsobnosti Mesta D. a blízkeho okolia. Poukázal na to, že článok má zanedbateľný rozsah, je veľmi stručný a neobsahuje nepravdivé tvrdenia. Zároveň sa v ňom nekonštatuje, že žalobca bol vrahom, ale že určitý 46 - ročný M. mal zabiť svoju matku. Tretím osobám, ktoré nemali o konaní žalobcu vedomosť z iných zdrojov, bola táto osoba celkom neznáma a neurčitá. Zverejnením článku tak nemohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu v tom zmysle, že by bola znížená jeho česť a osobná dôstojnosť v spoločnosti. Súd prvej inštancie uzavrel, že vzhľadom k tomu, že žalobca

nepredložil žiadne dôkazy, z ktorých by vyplývalo, že k zníženiu jeho cti v spoločnosti a u blízkych osôb zverejnením predmetného článku došlo v takom závažnom a nenapraviteľnom rozsahu, ktorý by si vyžadoval poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy a nekonkretizoval ani u ktorých blízkych osôb malo dôjsť k zníženiu jeho cti, resp. neoznačil okruh ľudí, ktorých sa daný článok mohol týkať, žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016; ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 21. júna 2016 sp. zn. 11 Co 78/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. poukázal. Mal za to, že otázku identifikácie žalobcu v článku posúdil súd prvej inštancie správne, pretože zverejnený údaj bol natoľko všeobecný, že v očiach verejnosti nemohol akýmkoľvek spôsobom stotožniť osobu žalobcu. Samotný článok nemohol byť zdrojom, ktorý by mohol vplývať na postoj verejnosti, teda ani na česť žalobcu takým spôsobom, ako uviedol žalobca v žalobe. Zároveň nebolo pravdivé tvrdenie žalobcu, že článok obsahoval údaje o mieste trvalého pobytu žalobcu, keďže taký údaj v článku absentuje. Odvolací súd poznamenal, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalobca nepredložil a nenavrhol vykonať žiadne dôkazy, že k zníženiu jeho cti v spoločnosti, alebo u blízkych osôb skutočne došlo a že takéto zníženie dôstojnosti bolo spôsobené práve zverejnením predmetného článku. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie zrozumiteľne poukázal na zamietnutie žaloby z dôvodu neunesenia dôkazného bremena v súvislosti s nesplnením základného predpokladu pre eventuálne priznanie nemajetkovej ujmy, ktorým je predloženie dôkazov o tom, že článok skutočne vyvolal následky, ktoré by dosahovali intenzitu rovnajúcu sa neodstrániteľnému zásahu do osobnej integrity žalobcu, ktorú by nebolo možné kompenzovať inak, ako poskytnutím nemajetkovej ujmy v peniazoch. Odvolací súd preto uzavrel, že žalobca nijako nepreukázal reakciu okolia, ani závažnosť údajne vzniknutej ujmy. O trovách konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) osobne na súde prvej inštancie 26. septembra 2016 dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z.; ďalej len „CSP“) z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tvrdil, že pri vyriešení právnej otázky, či článok publikovaný žalobcom v týždenníku „D.“ s názvom „V A. zabil syn svoju matku“ porušil princíp prezumpcie neviny, sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorý v rozhodnutí z 13. októbra 2011 sp. zn. 3 Cdo 84/2011 zaujal stanovisko, že pokiaľ médiá informujú o okolnostiach súvisiacich s trestnou činnosťou, treba mať na zreteli tiež princíp prezumpcie neviny, v dôsledku uplatnenia ktorého je o určitej fyzickej osobe ako o páchatelovi trestného činu prípustné informovať verejnosť až po právoplatnom odsudzujúcom rozsudku. Žalobca mal za to, že minimálne v regióne A. bol dostatočne identifikovateľný ako 46 - ročný M. z A., ktorý mal 67 - ročnú matku S. zabiť, čím jednoznačne došlo k porušeniu prezumpcie neviny, keď článok znel „V A. zabil syn svoju matku“, hoci v čase zverejnenia článku ešte nebolo rozhodnutím ukončené ani konanie na súde prvej inštancie. Žalovaný teda 8. januára 2013 informoval verejnosť o určitej fyzickej osobe ako o páchatelovi trestného činu ešte pred právoplatným odsudzujúcim rozsudkom. Žalobca v dovolaní poukázal na § 11, § 13 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 4 Trestného poriadku, ako i čl. 50 ods. 2, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Nesprávne právne posúdenie vecí videl dovolateľ v tom, že súd zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery spočívajúce v tom, že publikovaním článku nedošlo k zásahu do osobnostných práv dovolateľa s takými následkami, ktoré by dosahovali intenzitu rovnajúcu sa neodstrániteľnému zásahu do osobnej integrity a ktoré by nebolo možné kompenzovať inak, ako poskytnutím peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol a pre prípad, že dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné, aby ho ako nedôvodné zamietol. Uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu, ako i súdu prvej inštancie považuje za vecne správny. Skutočnosť, že došlo k zamietnutiu žaloby neznamená, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej

rozhodovacej praxe. Z rozsudku priamo ani nepriamo nevyplýva, že by odvolací súd interpretoval princíp prezumpcie neviny iným spôsobom, než je zaužívané v praxi najvyššieho súdu. Súd prvej inštancie aj odvolací súd postupovali v súlade so zákonom a ustálenou judikatúrou.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex (CSP). Aj za účinnosti CSP je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V danom prípade dovolateľ dovolanie odôvodnil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

11. Pokiaľ dovolateľ opieral prípustnosť svojho dovolania o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, k uvedenému dovolací súd poznamenáva, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, atď.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli toto ustanovenie, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 6/2017, 6 Cdo 21/2017). Nastolená otázka musí byť zároveň odvolacím súdom riešená a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

13. Dovolateľ videl dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v tom, že odvolací súd sa pri

riešení právnej otázky, na ktorej spočíva jeho rozhodnutie, odklonil od toho riešenia určujúcej otázky, ktoré zvolilo rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 84/2011. Dovolateľ v danom prípade považoval za kľúčovú otázku pre rozhodnutie odvolacieho súdu to, či článkom publikovaným žalovaným v týždenníku „Žilinský večerník“ s názvom „V Belej zabil syn svoju matku“ sa porušil princíp prezumpcie nevinny.

14. Dovolací súd sa oboznámil s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 84/2011, v ktorom konaní sa žalobcovia domáhali ochrany ich osobnosti tvrdiac, že žalovaný do nej neoprávnene zasiahol publikovaním novinového článku, v ktorom bol manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcu 2/ označený za osobu, ktorá sa dopustila sprenevery. Z citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd vzhľadom na predmet konania rešpektujúc osobitné stránky vzťahov vznikajúcich v rodine a manželstve pristúpil najskôr k posúdeniu spôsobilosti predmetného článku zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby. Uviedol, že ak je za zásah do osobnostných práv považovaný písomný prejav, je pre posúdenie, či sa negatívne dotkol osobnosti, potrebné analyzovať nielen obsah tohto prejavu, ale tiež formu v ňom použitých výrazových (slovných i grafických) prostriedkov, pretože tá je vonkajším prejavom obsahu. Akcentoval, že pri skúmaní, či článok uverejnený v novinách, časopise alebo inom periodiku zasiahol do osobnostných práv fyzickej osoby, je osobitne významná otázka pravdivosti skutkových okolností, ktoré sú v ňom uvedené. K zásade prezumpcie nevinny okrem iného poznamenal, že prezumpcia nevinny nemôže zabrániť tomu, aby verejnosť bola informovaná o trestnom vyšetovaní, vyžaduje ale, aby informácie boli podávané so všetkou uvážlivosťou a opatrnosťou. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj z celého obsahu vyššie citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré dovolateľ poukazoval, dovolací súd uzavrel, že vyššie uvedené rozhodnutie sa týka iných skutkových okolností a z toho vyplývajúcich iných právnych záverov ako tomu bolo v prejednávacom prípade, nakoľko vo vyššie uvedenom rozhodnutí bolo trestné stíhanie zastavené pre jeho neprípustnosť z dôvodu, že Ing. (...) zomrel a o jeho vine alebo nevine zo spáchania trestného činu nerozhodoval súd, pričom v konaní bol preukázaný neprípustný zásah do osobnostných práv Ing. (...), ktorý záver súd považoval za významný z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby na ochranu osobnosti žalobcov.

15. V preskúvanom prípade dovolateľ v dovolaní namietal správnosť právneho názoru odvolacieho súdu v tom, že odvolací súd zo správnych skutkových záverov (dátum publikovania článku a jeho obsah, deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v trestnom konaní) vyvodil nesprávne právne závery, spočívajúce v tom, že publikovaním článku nedošlo k zásahu do osobnostných práv dovolateľa s takými následkami, ktoré by dosahovali intenzitu rovnajúcu sa a neodstrániteľnému zásahu do osobnej integrity a ktoré by nebolo možné kompenzovať inak, ako poskytnutím peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Dovolací súd poznamenáva, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu neriešilo dovolateľom nastolenú právnu otázku (týkajúcu sa porušenia prezumpcie nevinny). Odvolací súd totiž založil svoje rozhodnutie na závere, že samotný článok nemohol byť zdrojom, ktorý by mohol vplývať na postoj verejnosti, teda ani na česť žalobcu takým spôsobom, ako uviedol žalobca v žalobe. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca nijako nepreukázal reakciu okolia a ani závažnosť údajne mu vznikutej ujmy. Dovolací súd poukazuje na to, že podstatou zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno o ním tvrdených skutočnostiach, keď nebolo preukázané, že uverejnený článok bol spôsobilý vyvolať zásah do práv žalobcu na ochranu osobnosti a zároveň nepreukázal opodstatnenosť ním uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy. V súvislosti s tým treba pripomenúť, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Odvolací súd sa riešením právnej otázky majúcej podľa názoru odvolateľa kľúčový význam pre jeho rozhodnutie vôbec nezaoberal, a teda neodklonil od riešenia tejto otázky ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu. So zreteľom na to dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné.

16. Najvyšší súd z týchto dôvodov dovolanie žalobcu, prípustnosť ktorého nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.